

Sınıf Yönetimi

Prof. Dr. Erdal TOPRAKÇI

— 3. Baskı —

 PEGEM
AKADEMI

Prof. Dr. Erdal TOPRAKÇI

SINIF YÖNETİMİ

ISBN 978-605-364-458-3

DOI 10.14527/9786053644583

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2017, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. Ltd. Şti.ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayinevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayinevidir**. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye’de kurulan **Turcademy.com** ve **Pegemindex.net** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000’in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilmektedir.

1. Baskı: Mart 2013, Ankara

3. Baskı: Ekim 2017, Ankara

Yayın-Proje: Özlem Sağlam

Dizgi-Grafik Tasarım: Tuğba Kuşcuoğlu

Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Vadi Grup Basım A.Ş.

İvedik Organize Sanayi 28. Cadde 2284 Sokak No:105

Yenimahalle/ANKARA

(0312 394 55 91)

Yayıncı Sertifika No: 14749

Matbaa Sertifika No: 26687

İletişim

Karanfil 2 Sokak No: 45 Kızılay / ANKARA

Yayınevi: 0312 430 67 50 - 430 67 51

Yayınevi Belgeç: 0312 435 44 60

Dağıtım: 0312 434 54 24 - 434 54 08

Dağıtım Belgeç: 0312 431 37 38

Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60

İnternet: www.pegem.net

E-ileti: pegem@pegem.net

*Stepne ve sonsuzluktaki
bütün öğretmenlerin anısına...*

Prof. Dr. Erdal Toprakçı

Erdal Toprakçı, Malatya'nın Hekimhan ilçesinde doğdu. İlk ve orta öğrenimini Bitlis'te tamamladı. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Psikolojik Danışma ve Rehberlik Bölümü'nü bitirdi. Yüksek lisansını aynı üniversitede, Doktorasını ise Hacettepe Üniversitesi'nde, Eğitim Yönetimi ve Denetimi alanında tamamladı.

Şimdilerde evli ve meleklerim dediği iki çocuğu olan yazar; Ankara, Bartın, Bolu ve Malatya'da rehber öğretmen olarak çalıştı. 1994 yılında İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde araştırma görevlisi oldu. 2000-2011 yılları arasında Cumhuriyet Üniversitesi'nde Yardımcı Doçent ve Doçent olarak çalışmayı sürdürdü. Halen Ege Üniversitesi Eğitim Yönetimi, Teftişi, Ekonomisi ve Planlaması Anabilim Dalı'nda Profesör olarak çalışmaktadır. Yazarın, bu kitabın ilk aşaması ve temeli olarak kabul ettiği "Sınıf Örgütünün Yönetimi" "Sınıfa Dayalı Yönetim" ve editörlüğünü yaptığı "Eğitim Üzerine" ve "Eğitbilime Giriş" adlı olmak üzere kitapları, çok sayıda makale ve bildirisi, ulusal ve uluslararası proje, kongre, konferans vb. gibi faaliyetleri ile birlikte "Yerliyaban" isimli Ütopya Yayınevinden çıkan bir de şiir kitabı bulunmaktadır.

ÖNSÖZ

Sınıf yönetimi kavramının Türkiye'deki geçmişi oldukça yenidir. 1997 yılında Eğitim Fakültelerinin programlarının yeniden yapılandırılmasıyla bir ders olarak ortaya çıkmıştır. Sonraları eğitimcilerin üzerinde yoğunlaştığı bir kavram olarak hakkında yüzlerce kabul edilebilecek sayıda üretimde bulunulmuştur. Bulgu ve bilgi üreten yeni çalışmalar da sürmektedir. Bu arada öğretmenlik programlarında dört kredisi olan dersin yeniden yapılan “yeni yapılanmayla” iki saate düştüğü görülmektedir. Özellikle eğitimin tüm dallarına dayanma özelliği temelinde, yeni programın derslerinin, önceki programın derslerine göre hatırı sayılır bir düzeyde nitelikli olduğu belirtilmelidir. YÖK bu değişiklikte eğitimcilerin görüşüne başvurmuş onlardan gelen bilgi ve istekleri dikkate almıştır. Buna göre, sınıf yönetimi dersine ilişkin de birtakım görüşlerin YÖK'e gittiğini ve buna göre iki saate düşürüldüğünü tahmin etmek güç değildir. Bir tahmin daha yürütmek gerekirse büyük olasılıkla bu derse ilişkin giden görüşler arasında en yaygın olanı dersin süresinin fazla olmasıydı. Dersin içeriği incelendiğinde diğer derslerin bir tekrarı izlenimi vermesi de saatinin (kredisinin) düşürülmesinde bir etken olabilir. Gerçekten ciddi bir şekilde incelendiğinde sınıf yönetimi dersindeki konuların, diğer eğitim derslerinin konularının hafifletilmiş bir tekrarı gibi durduğu anlaşılabilir. Evet, aslında bilimden beslenmeyen ya da neredeyse her bilimden beslenen her uygulamanın kaderinde olduğu gibi bu uygulamanın da köksüzleşmesi ve belki de bir müddet sonra programdan tamamen çıkarılması söz konusu olabilir. Zaten gelecekte sınıf diye bir şeyin kalmayacağı da tahminlere dayanak olarak eklenince kalkması yararlı bile olabilir! En azından zaman kaybı olmaz!

Bu kitap, öncülü, “Sınıf Örgütünün Yönetimi” “Sınıfa Dayalı Yönetim” adlı kitaplardan evrilerek ama aynı amaçla, başlangıçta moda bir kavram olarak parlayıp daha sonra ışığı azalan ve bir müddet sonra da tamamen karacak bir yıldız olarak “Sınıf Yönetimi” kavramına bir can simidi uzatmak girişimine bir başlangıç olma mütevazılığını göstermektedir. Çünkü sönüşün nedeni; parlamışında etken olan faktörler gibi gözükmemektedir. Etken olan bu faktörlerin anlayışı değiştirilebilirse, sınıf yönetimine farklı bir gözle bakılacak ve bu da onların yeniden düşüncelerini sağlayarak sınıf yönetimini geleceğe Türkiye damgalı hâliyle taşıyacak çalışmaları başlatacaktır.

Kitabın özü sınıfın bir yığın değil bir örgüt (Hababam Sınıfı gibi) olduğu gerçeğine dayalıdır. Bireyler, anaokulundan doktorasına sınıf denilen ön toplum noktalarında gelecekte içinde yaşayacakları toplum ve dünyaya hazırlanırlar. O yüzden her sınıf aslında toplumun kendisidir. Eğitim sınıfla olur, toplum bireyini sınıfla eğer ve kendisine ve dünyaya hazırlar. Sınıfı yığın olarak görüp, bir an önce

tek öğrencili hâle getirmek mantığında olan her hareketin aslında özelde topluma genelde ise tüm dünyaya zarar vereceğini tahmin etmek hiç de zor değildir. Çünkü birey toplumsuz, ötekisiz, tek başına, hiçbir şeydir. Toplum ve dünyayla anlamlandırılır. Topluma ve dünyaya hazırlanmanın yeri de sınıflardır. Sınıfları sadece öğretimin yapıldığı insansız, çocuksuz, bireysiz yerler olmaktan çıkarıp çocuklarımızın gülerken, oynayarak, öğrenerek bize ve mutluluklarına hazırlanacakları işbirliği ve dayanışmanın egemen olduğu, olacağı biricik yerlere dönüştürmemiz gerekmektedir. Bu eğitim sistemini tepeden tırnağa değiştirmeyi de kapsayacak bir girişim olacaktır. Bu yüzden uzun soluklu bir çabaya, çalışmaya ihtiyaç olduğu açıktır.

Bu anlayışın batı toplumlarında değil ama bizde çıkması bir tesadüf değildir. Bir doğu toplumu olarak devraldığımız tarihsel miras, her bir bireyimizin akıl ve yüreğinde, toplum olarak yaşamının anlamını ve önemini bir arketipe dönüştürmüştür. Uygarlıklar hep bu anlayışla yükselmiş, ama bireyselci anlayışların doğduğu savaşlarla da hep çökmüştür. Şimdi üçüncü bin yılın eşiğinde yine aynı nedenlerle dünyanın belki de son kez olmak üzere bir çöküşe sürüklendiğini görmek için birazcık bir farkında oluş yeterlidir.

Kitap yedi bölümden oluşmaktadır. Her bir bölümün bazı kısımlarında özellikle ilgiyi çekecek, bilimsel bilginin sunulmasının sıkıcılığını biraz da olsa gidecek ve öğrenme ve öğretmeyi kolaylaştıracak karikatür, fıkra, hikâye ve gazete haberi gibi birtakım tekniklerden yararlanılmıştır. Buna göre: birinci bölümde, sınıf yönetimine bütün bir alanyazındaki bakışı özetleyen “Ders/lik Yönetimi” ile bu kitabın getirdiği “(Bir örgüt olarak) Sınıf Yönetimi” yaklaşımlarına değinilmiş ve yeni yaklaşımın temel kavramları açıklanmıştır. İkinci bölümde, sınıf yönetimi kavramının, bilimin ana kavramlarından yola çıkılarak bilimselleştirilmesi çabasına girişilmiştir. Üçüncü bölümde sınıf yönetimini etkileyen faktörler olarak, sınıf yönetimi üzerinde etkili olan iç ve dış faktörlere değinilmiştir. Dördüncü bölümde, yönetim kuramları ve sınıf yönetimi başlığıyla, kuram ve uygulama kavramı üzerinde durulmuş; yönetim kuramları, her bir kuram bazında önemli noktalar dikkate alınarak sınıf yönetimine genellenmeye çalışılmıştır. Beşinci bölüm olan sınıf yönetimi sürecinde yönetim faaliyeti, yönetim süreci aşama veya öğeleri şeklinde ele alınarak bu süreçler ile sınıf yönetimi arasında bir ilişki kurulmaya çalışılmıştır. Altıncı bölümde, sınıfın disiplini başlığıyla, genel anlamda eğitimde sağlanacak disiplinin okula, okulda sağlanacak disiplinin sınıfa ve sınıfta sağlanacak disiplinin ders disiplinine katkı sağlayacağı üzerinde durulmuştur. Yedinci ve son bölümde ise, sınıfta öğrenci sorunları ve önlenmesi başlığıyla, sınıfta sıklıkla karşılaşılabilecek olası sorunlar (geç kalma, devamsızlık, tekdüzelik vb. gibi) ve bunlar için alınabilecek önlemler üzerinde durulmuştur.

Sınıf yönetimi anlayışında meydana gelen bu farklılığın şekillenişinde birçok kişinin katkısı oldu. Lisans, yüksek lisans ve doktora yılları öğretmenlerim ve arkadaşlarım bunların arasındadır. Onlara şükranlarımı sunuyorum. Diğer yandan öğrencilerimden öğrendiğim çok şey var. Geçmişte İnönü Üniversitesi, Cumhuriyet Üniversitesi ve şimdi de Ege Üniversitesi'nde derslerine girdiğim lisans ve lisansüstü öğrencilerimle oluşturduğumuz etkileşim ortamları bu kitaba birer katkı olarak mutlaka yansdı, onlara teşekkür ediyor ve buradan selamlarımı gönderiyorum. Kitabı yazım kurallarına uygunluğu açısından gözden geçiren Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği üçüncü sınıf öğrencisi Cihan Düzgün'e özellikle teşekkür ediyorum.

Kitap yazmak kolay değil elbette, ancak yazılmış bir kitabı yaşatmak; yeni doğan bir bebeği yaşatmak kadar emek ve fedakârlık gerektiren zorlu bir uğraş. Bu uğraş boyunca eşimin, "Sıla" ve "Ela" adlı kızlarımın zamanlarından çaldım. Öyle umuyorum ki kitap yayımlandıktan sonra daha fazla bir zamanı onlara ayıracağım.

Her insan çevresinin ve yaşadıklarının bir birleşimidir. Bu yüzden bir şekilde üzerimde etkisi olan bütün ismini sayamadıklarına da şükranlarımı sunuyorum; kitabı, yine, yeniden, bütün kusur ve hatalarının benden kaynaklandığı düşüncesi temelinde, Hababam Sınıfı gibi tamamen bizi yansıtan bir eserle bizi onurlandırmış, Rıfat Ilgaz (Stepne) ve onun ruhunda sonsuzluktaki bütün öğretmenlere armağan ediyorum.

Prof. Dr. Erdal TOPRAKÇI

İÇİNDEKİLER

İthaf/Yazar Hakkında.....	iii
Önsöz	v
İçindekiler.....	ix
Şekiller Listesi	xiv
Çizelgeler Listesi.....	xv

1. BÖLÜM

SINIF YÖNETİMİ-TEMEL KAVRAMLAR

(ss: 1-32)

1. Ders/lik Yönetimi Yaklaşımı	3
2. Sınıf Yönetimi Yaklaşımı	7
Yararlanılan ve Yararlanılabilecek Kaynaklar	26

2. BÖLÜM

BİR BİLİM OLARAK SINIF YÖNETİMİ

(ss: 33-44)

1. Felsefe, Diğer Bilimler, Eğitbilim ve Sınıf Yönetimi	34
2. Sınıf Yönetimi ve Ders Yönetimi Alanlarının Bilgi Temeli	37
Yararlanılan ve Yararlanılabilecek Kaynaklar	40

3. BÖLÜM

SINIF YÖNETİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

(ss: 45-144)

I. AMAÇLAR	48
II. SINIF YÖNETİMİNİ ETKİLEYEN SINIF DIŞI FAKTÖRLER	53
A. Temel Etmenler	53
B. Yan Etmenler	54
III. SINIF YÖNETİMİNİ ETKİLEYEN SINIF İÇİ FAKTÖRLER.....	88
1. Sınıfın Fiziksel Yeterliği ile İlgili Faktörler	88
1.1. Fiziksel Gerçekliği Olan Derslikler	89
1.2. Fiziksel Gerçekliği Olmayan Derslikler.....	101
2. Sınıf Yönetimini Etkileyen Öğretmen, Öğrenci ve Sınıf Yöneticisinin Yeterlikleri ..	109
2.1. Öğretmen, Öğrenci ve Sınıf Yöneticisinin Eğitimsel Yeterlikleri.....	109
2.2. Öğretmen, Öğrenci ve Sınıf Yöneticisinin Teknolojik Yeterlikleri	111
2.3. Öğretmen, Öğrenci ve Sınıf Yöneticisinin Ekonomik Yeterlikleri.....	114
2.4. Öğretmen, Öğrenci ve Sınıf Yöneticisinin Toplumsal Yeterlikleri.....	120
2.5. Öğretmen, Öğrenci ve Sınıf Yöneticisinin Bireysel Yeterlikleri	122
2.6. Öğretmen, Öğrenci ve Sınıf Yöneticisinin Yasal Yeterlikleri	134
Yararlanılan ve Yararlanılabilecek Kaynaklar	135

4. BÖLÜM

SINIF YÖNETİMİ KURAMLARI

(ss: 145-268)

I. KLASİK YÖNETİM YAKLAŞIMI.....	146
1. Bilimsel Yönetim-Kuramı	147
2. İdeal Bürokrasi Kuramı	148
3. Yönetim Eylemleri Kuramı	149
II. NEO-KLASİK YAKLAŞIMI	150
1. Hawthorne Araştırmaları.....	150
2. Harwood Araştırmaları.....	152
3. Liderlik Araştırmaları.....	153
4. Tavistok Araştırmaları.....	153

III. MODERN YÖNETİM YAKLAŞIMI	155
1. Sınıf Yönetiminde Toplumsal Açık Sistem Kuramı	155
2. Sınıf Yönetiminde Amaçlara Göre Yönetim Kuramı.....	162
3. Sınıf Yönetiminde İnsan Kaynakları Yönetimi Kuramı	172
4. Sınıf Yönetiminde Z Kuramı.....	182
5. Sınıf Yönetiminde Toplam Kalite Yönetimi Kuramı.....	192
6. Sınıf Yönetiminde Öğrenen Örgüt Kuramı	201
7. Sınıf Yönetiminde Stratejik Yönetim Kuramı	210
8. Sınıfta Kriz Yönetimi Kuramı	219
9. Sınıf yönetiminde Manyetizma Kuramı.....	234
IV. POSTMODERN YAKLAŞIM	244
1. Sınıf Yönetiminde Geçici Beraberlikler Kuramı (GBK).....	248
Yararlanılan ve Yararlanılabilecek Kaynaklar	259

5. BÖLÜM

SINIF YÖNETİMİ SÜRECİ

(ss: 269-400)

I. SINIF YÖNETİMİNDE KARAR VERME SÜRECİ	272
1. Karar Verme Süreci Aşamaları	272
2. Karara Katılma	278
II. SINIF YÖNETİMİNDE PLANLAMA SÜRECİ.....	282
Planlama Süreci Aşamaları	285
III. SINIF YÖNETİMİNDE ÖRGÜTLEME SÜRECİ	291
1. Örgütleme Süreci Aşamaları	293
2. Sınıfta Çatışma	297
3. Sınıfta Çatışmanın Çözümüne İlişkin Yaklaşımlar	304
IV. SINIF YÖNETİMİNDE İLETİŞİM SÜRECİ.....	314
İletişim Süreci Aşamaları	317
V. SINIF YÖNETİMİNDE EŞGÜDÜMLEME SÜRECİ	323
Eşgüdümleme Süreci Evreleri.....	325
4.1 Güdümleme Kuramları.....	329

VI. SINIF YÖNETİMİNDE ETKİLEME SÜRECİ.....	342
Etkileme Süreci Aşamaları	344
1. Etkilemenin Amacı	344
2. Etkilenecek Davranışların ve Yapanların Belirlenmesi	345
3. Etkilenecek Davranışın Belirleyici Faktörleri	347
4. Sürdürme, Önleme ve Düzeltme Uygulamaları.....	348
5. Sürecin Değerlendirilmesi	351
VII. SINIF YÖNETİMİNDE DEĞERLENDİRME SÜRECİ	352
Değerlendirme Süreci Aşamaları	354
1. Değerlendirmenin Amacını Belirleme.....	354
2. Beklenen Performansın Tespiti	355
3. Performansın Ölçümü.....	357
4. Beklenen ve Ölçülen Performansın Karşılaştırılması ve Kararlaştırma	362
5. Değerlendirmenin Değerlendirilmesi	365
VIII. SINIF YÖNETİMİNDE LİDERLİK SÜRECİ	365
1. Sınıf Liderliği ve Liderlik Kuramları.....	366
1.1. Sınıf Liderliğinde Özellik Kuramları.....	366
1.2. Sınıf Liderliğinde Davranışsal Kuramlar	367
1.3. Sınıf Liderliğinde Durumsal Kuramlar	370
1.4. Sınıf Liderliğinde Son Dönem Liderlik Kuramları.....	377
2. Bir Kuram Daha: Süreç Liderliği Kuramı	386
2.1. Sınıf Liderinin Karar Verme Süreci	387
2.2. Sınıf Liderinin Planlama Süreci	388
2.3. Sınıf Liderinin Örgütleme Süreci	388
2.4. Sınıf Liderinin İletişim Süreci	389
2.5. Sınıf Liderinin Eşgüdümlemesi	390
2.6. Sınıf Liderinin Etkilemesi	391
2.7. Sınıf Liderinin Değerlendirmesi	391
Yararlanılan ve Yararlanılabilecek Kaynaklar	393

6. BÖLÜM SINIFIN DİSİPLİNİ

(ss: 401-412)

I. Disiplin ve Eğitimde Disiplin Kavramları	401
II. Okulun Disiplini.....	405
III. Sınıfın Disiplini	406
IV. Ders/lik/in Disiplini	407
V. Sınıfın Disiplini İçin Öncelikler	408
Yararlanılan ve Yararlanılabilecek Kaynaklar	410

7. BÖLÜM SINIFTA KARŞILAŞILABİLECEK BAZI SORUNLAR VE ÖNLEME YOLLARI

(ss: 413-454)

I. Sınıfta Öğrenme İşinin Yapılış Koşullarıyla İlgili Sorunlar ve Önlenmesi.....	414
II. Sınıfta Tekdüzelikle İlgili Sorunu ve Önlenmesi.....	419
III. Sınıfta Devamsızlık Sorunu ve Önlenmesi.....	425
IV. Sınıfta Geç Kalma Nedenleri ve Önlenmesi	430
V. Sınıfta Cep Telefonu Sorunu ve Önlenmesi	435
VI. Sınıfta Zekâ Farklılıkları Sorunu ve Önlenmesi	444
Yararlanılan ve Yararlanılabilecek Kaynaklar	451

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1.1: Sınıf Yönetimi Modeli	22
Şekil 2.1: Sınıf Yönetimi ve Ders Yönetimi Alanlarının Bilgi Temeli	38
Şekil 3.1: Sınıf Yönetimini Etkileyen Faktörler	47
Şekil 3.2: Eğitim ve Diğer Toplumsal Kurumlar	55
Şekil 3.3: Öğrenci Sayısı ve Diğer Faktörler İlişkisi.....	95
Şekil 3.4: Sınıf Yöneticisi, Öğretmen ve Öğrencinin Teknolojik Yeterlikleri	112
Şekil 4.1: Toplumsal Açık Bir Sistem Olarak Sınıf	156
Şekil 4.2: Sınıf Yönetiminde Amaçlara Göre Yönetim Kuramı Modeli	166
Şekil 4.3: Sınıf Yönetiminde İnsan Kaynakları Yönetimi Modeli.....	172
Şekil 4.4: Sınıf Yönetiminde TKYK Modeli	194
Şekil 4.5: Sınıf Yönetiminde Öğrenen Örgüt Kuramı Modeli	202
Şekil 4.6: Sınıfta Stratejik Yönetim Kuramı Modeli.....	211
Şekil 4.7: Sınıfta Kriz Yönetimi Kuramı Modeli	225
Şekil 4.8: Öğrenciler ve Sınıfın Amacı	237
Şekil 4.9: Sınıf yöneticisinin davranışlarının yönü.....	238
Şekil 4.10: Sınıf Yöneticisi ile Öğrenciler Arasındaki Çekimin Yönü	239
Şekil 4.11: Sınıfın Büyümesi Karşısında Olası Yönelimsel Yetkilendirmeler	240
Şekil 4.12: Bir Sınıf veya Dersteki Manyetik Alanlar	241
Şekil 4.13: Yönelimsel Alanı Şekillendirilmiş Bir Sınıf, Ders veya Grup	242
Şekil 4.14: Sınıf Yöneticisinin Diğer Güçleri Sınıf Lehine Dengede Tutması	243
Şekil 5.1: Sınıf Yönetimi Sürecini Etkileyen Değişkenler	270
Şekil 5.2: Sınıf Yönetiminde Karar Verme süreci	274
Şekil 5.3: Sınıf Yönetiminde Planlama Süreci	284
Şekil 5.4: Sınıf Yönetiminde Örgütlenme Süreci.....	292
Şekil 5.5: Ortak Yaşantı Alanı	315
Şekil 5.6: Sınıfta Johari Penceresi (Öğretmen ve Öğrenci)	316
Şekil 5.7: Sınıf Yönetiminde İletişim Süreci	317
Şekil 5.8: Sınıf Yönetiminde Eşgüdümleme Süreci	325

Şekil 5.9: Maslow'un Gereksinim Hiyerarşisi Kuramı Modeli	330
Şekil 5.10: Porter-Lawler Beklenti-Değer Kuramı İşleyişi	334
Şekil 5.11: Sınıf Yönetiminde Etkileme Süreci.....	344
Şekil 5.12: Sınıf Yönetiminde Değerlendirme Süreci.....	353
Şekil 5.13: Yönetim Gözeneği Kuramı Modeli.....	368
Şekil 5.14: Yol-Amaç Kuramı Değişkenleri.....	371
Şekil 5.15: Kültürel Liderin Davranışsal Döngüsü	378
Şekil 5.16: Süper Liderlik Süreci	380
Şekil 5.17: Etik Liderin Sorumluluk Önceliği.....	381
Şekil 5.18: Dönüşümcü Lider Tasarımı	383
Şekil 5.19: Vizyoner Liderlik Evreleri	385
Şekil 5.20: Sınıfta Süreç Liderliği Kuramı Modeli	387

ÇİZELGE LİSTESİ

Çizelge 1.1: Ders/lik Yönetimi Kuramları	7
Çizelge 3.1: Tümüyle Sanal (e-) Eğitim ve Modülleri.....	102
Çizelge 3.2: 2011-2012 Eğitim-Öğretim Yılı Genel İstatistikleri	119
Çizelge 4.1: ABD, Japonya ve Z Tipi Örgütler	183
Çizelge 5.1: Sınıfta Olası Durumsal Liderlik Biçemleri.....	372
Çizelge 5.2: Normatif Liderlik Kuramında Olası Liderlik Biçemleri.....	374
Çizelge 5.3: Üç Boyutlu Liderlik Kuramı ve Sınıfta Olası Liderlik Biçemleri.....	375

1. BÖLÜM

SINIF YÖNETİMİ - TEMEL KAVRAMLAR

Bu bölüm iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısımda şu anda alanyazında yaygın olan sınıf yönetimi anlayışı vardır ki bu, sınıfı ders ya da derslik olarak gören anlayıştır. Bu anlayış yazar tarafından “Derslik Yönetimi” olarak isimlendirilmiş ve öğretmenin yaptığı bir faaliyet şeklinde incelenmiştir. İkinci kısımda ise sınıf yönetimine yazar tarafından getirilen yeni bir yaklaşım çerçevesinde sınıfı bir örgüt olarak gören anlayış açıklanmıştır. Bu anlayışa; “Sınıfa Dayalı Yönetim (ya da Sınıf Örgütünün Yönetimi ya da gerçek anlamıyla Sınıf Yönetimi)” şeklinde üç farklı isim verilebilmekte ve bu faaliyeti gerçekleştirecek kişinin de bu görev için yetiştirilmiş sınıf yöneticisi olması gerektiği açıklanmaya çalışılmıştır. Bu yapılırken; birer eğitim ve öğretim tekniği olarak, usta yazar ve çizerlerin kaleminden çıkan ürünlerden (gazete haberi, fıkra, karikatür ve hikayeler), aynı zamanda onların kapsamına da katkıda bulunabilmek üzere, yararlanılmaya gayret gösterilmiştir.

Eğitbilim alanyazınına yaklaşık yirmi yıllık bir geçmiş ile dahil olan ve nerdeyse onu tüketecek hızla hakkında binlerce çalışma yapılan “Sınıf Yönetimi” kavramının anlamını bilimsel bir zemine oturtma da özellikle Dünya ve Türkiye açısından çok ciddi sorunlar içinde bulunduğu söylenebilir. Gerek sınıf yönetimini gerekse yaşanan sorunu anlayabilmek için kavramın geldiği dilde küçük bir sözcük incelemesi yapmak ve alanyazında belirtilenlerin ortak noktalarına değinmek yararlı olabilir.

Sınıf Yönetimi kavramının geldiği dil olan İngilizce'deki karşılığı ‘Classroom Management’ tir ve analiz edildiğinde, ‘Class’, ‘Room’, ‘Classroom’, ve ‘Management’ şeklinde dört kelimeden oluştuğu görülmektedir. İngilizce sözlükte ‘Class’ kelimesinin eğitsel anlamı, bir grup öğrencinin aynı dersi almak için bir araya geldiği yer, olarak ifade edilmektedir. Eğitim alanyazını incelendiğinde de okulda bir oda gibi anlamlandırıldığı anlaşılmaktadır. ‘Room’ kelimesi İngilizce sözlükte, bir binanın